

"Tuli tuiski kirvehestä, panu tammesta pakeni." Näin Kalevalassa kerrotaan, miten sana panu on selitettävissä. Kyseessä on siis tuli.

Lapinlahdella syntynyt Juhani Aho (1861-1921) kuvaa romaanissaan Panu vanhan ja uuden kulttuurin välistä taistelua 1600-luvulla. Kyseisessä teoksessa (vuodelta 1897) päähenkilö Panu edustaa perinnettä. Hän on korpivaaralainen tietäjä ja parantaja. Paikkakunnalle muuttanut pappi haluaa käännättää ihmiset pois pakanuudesta ja ohjata heidät Ristin-Kiesuksen (kristinuskon) kannattajiksi. Tarkoituksena on hävittää vanhat uhrilehdot, hakata maahan pyhät karsikot ja lakkauttaa loitsujen ja taikojen tekeminen. Seutu on karjalaisten ja myöhemmin savolaisten asuttamaa aluetta, josta riidellään.

Ahon teoksessa kalevalakielisellä tekstillä ja tapojen kuvauksella kerrotaan vanhan kulttuurin olemassaolosta. Uutena asiana tarjotaan "Ruotsin-uskoa". Trokeemittaisia säkeitä käytetään runoina, mutta myös puhereplikkeinä. Panu opastaa turkiksia myyviä heimolaisiaan: "Ei tule lintu loitsimatta, tetri taian tekemättä" tai "Ei uhaten orava putoa, tuskitellen tetri puusta." Kansanperinne on näkyvissä sekä henkilöiden nimissä (Tapio, Tiera ym.) että heidän elämäntavoissaan. Kirjoittajana Aho näyttää tuntevan kalevalaisen perinteen.

KaRuSe ry:n kesätapahtuma 2014. Kesäpäivillä saimme ensimmäisenä päivänä kuulla lehtori Kauko Virtasen kuvauksen seuramme alkuaajoista. Kauppatieteen maisteri Mauri Komsu perehdytti kuulijat Trokeemankelin korjausohjelmaan. Fil. tohtori Tiera Laitinen Ilmatieteen laitokselta antoi runojensa ja kauniiden avaruus-kuvien kautta mielenkiintoisen kokemuksen revontulista ja tähtitaivaasta. Nykyrunoja kuultiin laulettuina sekä kirjastotalo Metsossa että luettuina Rajaportin saunalla. Esittäjinä olivat Raija Mäkelä-Eskola, Hilikka Nikkonen, Hilikka Perämäki ja Kauko Virtanen. Musiikista vastasi Ylöjärven pelimannit Pasi Jokisen johdolla.

Toisena tapahtumapäivänä Tesoman kirkossa lauloimme Arvo Survon kalevalakielisen Korpimessun yhdessä kanttori Elina Peuran ja kahden pastorin, Martti Lammin ja Tarvo Laakson, kanssa. Esilaulajina toimivat allekirjoittanut ja Anniina Ylä-Kapee. Kertaajina oli joukko "kalevalaisia naisia".

KaRuSen nettisivut. Näin joulun alla on syytä mainita, että runomestariimme, emeritus-professori Paavo Turakaisen trokeemittaista runoa Pieni jouluinen tarina on nettisivuilla luettu jo yli 5400 kertaa!

*Kiitos kaikille kuluneesta vuodesta ja menestystä runovuodelle 2015!

Vihan valta väistyköhön,

tulkoon rakkaus tilalle...

Raija Mäkelä-Eskola

